

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Égy évre 24 korona.
Égy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Égy évre 28 korona.
Égy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos példát sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 887.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, március 31.

Mai számunk főbb közleményei:

Veséreltek: Magyar nyelv a nemzetiségi iskolákban.

A városi tisztviselők korpétiéka.

As aradi Kossuth-szebor.

As orosz-japán háború.

Goldis püspök naplója.

A talpai szendvicsek a bíróság előtt.

Mattachich Géza teleplezésel.

As Acsev. új meteros vonala.

A templomfestőgatók nyomában.

Aradi tisztviselők a belügyminiszterhez.

A vízvezeték válása.

Tárcs: Szalonka-huzás. Irta: Várkonyi Dezső.

Csarnok: Sarajevó elesik. Irta: Kenedi Géza.

Magyar nyelv

a nemzetiségi iskolákban.

Arad, március 30.

A magyar nyelv jogának a nemzeti-ségi tanintézetekben való térfoglalása számtalanszor foglalkoztatta már Aradmegyében az illetékes köröket. A nemzetiségi törvény rendelkezései igen tág teret nyújtottak a nemzetiségeknek arra, hogy erőteljes ellenállást fejtsenek ki a magyar faj beolvasztó hatása ellen. Bizonyos, hogy épen a fenti törvény miatt ez az egyedüli dolog, ami a nemzeti kérdés kiélesedését némileg ellensúlyozni, a nemzetiségek munkáját meggátolni képes. A másik remédium ezek ellen a bajok ellen az volna, hogy az ilyen nemzetiségi vidékeken, mind például Aradmegye, minél

nagyobb számban állítana fel a kormány állami iskolákat, a melyekben a tanítás nyelve magyar lévén: a jövő németeket magyarosítaná meg, a mi tulajdonképpen a leghelyesebb út az egységes Magyarországhoz.

Nem új dolog, hogy Aradmegyében erős és kiélesedett harc folyik az iskolák körül a románsággal. Fáj nekik az is, hogy az aradi román tanítóképző vizsgáin a tanfelügyelő csak azokat a növendékeket akarja képesíteni, a kik magyarul tudnak. A románok azonban kézzel-lábbal tiltakoznak minden ellen, a miben magyarosítást látnak; akárhány aradi községben megtörtént, hogy a községi képviselő-testület állást foglalt az állami iskola felállítására ellen, noha a nemzetiségi iskolák nagyrésze Aradmegyében meglehetősen elhanyagolt állapotban van.

A nemzetiségi harc általában nagyrészt az állami iskolák felállítására ellen irányul. Noha törvény és miniszteri rendeletek igyekeznek a magyar nyelv jogát az iskolákban biztosítani; noha még *Wlassits Gyula* elrendelte, hogy a nemzetiségi tanintézetekben meghatározott óraszámú időben *feltétlenül tanítandó a magyar nyelv*: ezek a rendeletek mindmáig végrehajthatlanul maradtak és ez az oka, hogy Aradmegye román vidékein vannak községek, a melyekben alig beszél valaki magyarul s a melyekben a jövő németeket a magyar nép, a magyar nyelv és

a magyar érzés elleni, idegen szellemben nevelik.

Ezen az anomálián akar segíteni most a kormány, midőn a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban törvényjavaslat-tervezetet dolgoztak ki, mely a népoktatási törvények ide vonatkozó szakaszainak módosításával főként a magyar nyelv tanításának eredményesebbé tételét célozza. Ebben az előadói tervezetben foglalt alapelveket legközelebb egy anketén fogják megvitatni.

Berzeviczy Albert dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter kultur-politikájában, úgy hirdetik, a legelső helyek egyikét foglalja el a magyar nyelv, a magyar szellem, a magyar izlés terjesztése a népiszkolákban. Nagyon jól tudjuk, hogy a nemzetiségi iskolákban nehéz hozzáférközni a gyermekek lelkéhez, hogy abba a magyar nemzeti szellemet bevigyük, mert főként az iskolafentartó nemzeti egyház áll elénk, a mely első sorban a saját céljaira követeli a gyermeket. Sőt az iskoláit is egyenesen ezen célból tartja fenn, s itt nem csak a vallásos nevelés játsza a főszerepet, hanem a nemzetiségi törekvés.

Az eddigi törvényeink nem nyújtottak kielégítő eszközt arra, hogy az országos törvény által a népiszkolákban biztosított magyar nyelv-tanítást kellő sikerrel végeztessük.

Az iskola államosítását olyan ijesztge-

Szalonka-huzás.

Irta: Várkonyi Dezső.

„Laetare — da sind die Wahre“, így mondja a szalonka tavaszi huzásáról szóló német vadász-szójárás. „Laetare“ vasárnap múltával elő hát kedves, jó lancaster fegyverem, ugyis régen hallottam a hangodat; ide Pagát, hű vizsgálom, mutasd meg, hogy az unalmas hosszú tél nem csappantotta meg sem a vadászkedvedet, sem a tudományodat.

A Mizerge-hegy déli oldalán, amely arra a Balaton felé hajlik merész lejtővel, ott próbáljuk meg a szerencsét.

Itt-ott még szennyes, barnás hótömeg fekszik meg az árnyékosabb helyet, de a nap már tavaszi erővel tűz a hegyoldalra s az anyaföld illato párájának az a sajátos illata telíti meg a levegőt, a melyet még virágtalan, kora kikelet szegének lehetne nevezni. Az erdő még jóformán csupasz, de a bokor már rügyezik és ahonnan a szél elsöpörte a tavalyi sárga levelet, ott már kiveri magát a zöld pázsit. Milyen édes legelője az emberi szemnek az a kis zöld pázsit, mely ifjan, üdén, diadalmasan verődik ki a rideg tél bántóan fehér hótakarója alól!

Az erdő most is kezd élni; rejtekén most kezdődik a szerelem évadja. Amint a hegyoldal átkozottul sűrű, tüskés bokrai közé befurakozom s imit-amott négykézláb nyomulok át a veszedelmesebb helyeken, megrezzenve látom, hogy egy tüskebokor előtt keményen „áll“ a

kutyám. Megdobban a szívem, a kezem görcsösen szorítja át a puska karcsu nyakát, újram a ravaszra csuszlik s óvatosan lépek közelebb, hogy jó lövésre kapjam az idel első hosszucsu-rút, amint a bokorból nyilsebesen kivágódik.

A legbiggadtak vadászt is elfogja ilyenkor egy kis lázas izgalom. Egy szempillantattól függ az egész eredmény, mert a napi all cserkészeten nagyon nehéz szót váltani az óvatos mádrárral.

A legsűrűbb tüskésben gunnyaszt a bokor tövén és ahogy a kutya rátaál és a közeledő vadász megriaszítja, függőleges irányban dobja ki magát a bokor kellő közepéből, amint azonban a galyak közül kiért, nyomban vízszintes irányt vesz és gondolatsebességgel tűnik el a szem elől. Az irányváltozás pillanata az, amit a gyorskezü vadász felhasználhat; azért lépek hát szörnyű vigyázattal közelebb s ahogy jó kilövéssem van, főlegyenessédem nyugodtan: „no most jöhetsz.“

Az ám! Nagy robajjal vágódik ki oldalt a bokorból egy ménkü nagy tepsifüles, de csak immel ámmal baktatt vagy tíz lépésnyire és aggodalmas pofával leül a tisztás szélén. A Pagát meg se moccan, csak a hosszú állás közben begörbített első lábát teszi le lassan a földre, de ügyet sem vetve az öreg nyulra, állja a bokrot tovább mereven.

Ahán! Családi tüzhely az a bokor; az öreg nyul márciusi mama s a csecsemő bencék szoptatásában zavartuk meg. Ezért nem igyekszik nagyon menekülni, bántja a szülői

aggoda'om és szeretné a kutyát elcsalni a kiscsinyeiről.

Ne győdjük hát anyai szívét: leszólitom a kutyát a nyulfészekről s más irányban kereskedünk a szárnyas zsákmány után. És mintha ebből mindent megértett volna az okos eb, ezental ügyet sem vet az itt ott kipattanó tepsifülesekre, hanem nyomoz, keres, szaglál lázasan minden bokor körül — tudja már, hogy mit keresünk.

Derekam megfájul a sok bujkálásban, a tüske megtép, kezem, ábrázatom olyan, mintha tetoválva volna, banem azért csak tovább, mert kitarás nélkül nincs vadászeredmény. Végre egy tisztás szélén, alacsony boróka bokornál, mely körül halomra hordta össze a sárga levelet a bőjtől szél, újból áll a vizsla.

Pfuj, öreg! bizonyosan megint békés nyul-familiát háborgatsz. Hogy jönne ki ide a tisztásra, ilyen alacsony bokorba az óvatos szalonka? . . .

Ám az eb mereven áll, mintha vasból volna ötvé minden porcikája s nincs a figurájában semmi nyoma annak a kárörvendő ravasz-ságnak, annak a kaján, kötekedő tekintetnek, amivel a fekvő süldővel szokott farkasszemét nézni. Rögött, szinte ijedt az állása s ahogy izzadságtól csepegő, kilógó nyelvét bekapta, mikor szagot érzett, rögtön látivaló volt, hogy nem hitvány közönséges tepsifüles nyugalmát háborgatja.

Jó, hogy ismerem ő kelme állásformáit, mert ime, amint kellő vigyázattal közeledtem

Nolnapi számunkban kezdjük meg

tőnek tartogatták, melytől azonban a nemzetiségi törekvések éppenséggel meg nem riadtak. Hiába volt, hogy kezdetben, mikor a nemzetiségi vidékeken nyakra-főre állítottak állami elemi iskolákat, felekezeti nemzetiségi iskolák továbbra is fennmaradhattak, sőt az államosítás gunyára sokkal népesebbek lettek, mint az előtt. Erről gondoskodtak a nemzetiségi agitátorok, a kik holmi istentelen, ördögi intézmény gyanánt festették le az állami iskolát a tudatlan, félrevezetett pór nép előtt. Ezzel csak fokozták ennek gyűlöletét minden iránt, a mi magyar és állami.

A magyarul nem tudó tanítók továbbra is hivatalban maradtak, az iskolákban pedig a magyar nyelv törvény által kötelezett oktatásáról szó sem volt. A tanfelügyelő legfeljebb panaszkodhatott, fölterjesztéseket intézhetett a felsőbb hatóságokhoz, honnét intelmek is jöttek le koronként, a nemzetiségi iskola azonban tovább is dacolt a magyar nyelvellen, nagy kárára a saját tanítványainak.

Az új közoktatásügyi törvényja vaslat fokozza mindenekelőtt az állami ellenőrzést. A tanfelügyelő sokkal sikeresebben teljesítheti feladatát, mert az iskolák látogatására több ideje marad. Hamarabb észreveszi a bajt és sieteti az orvoslást. Ezen pedig első sorban az illető iskolafentartó hatóság közreműködésével, ennek segítségével akarunk segíteni. Csak ha ez meg hiúsul, államosítják annak az iskolafentartónak iskoláját, a ki a veszedelmes törekvéseket megszüntetni nem akarja.

Mi, mint egy nemzetiségi téren exponált vidéknek, Aradmegyének lakói, örömmel üdvözljük ezt a reformot, amely végre a tettek mezejére tereli a régóta vajudó kérdést, amelynek megoldása a magyarság egyik legelsőrendű érdeke.

A városi tisztviselők korpótléka.

(A törvényhatósághoz intézett kérvény. — Küldöttség a polgármesternél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 30.

Aradváros tisztviselőinek az ötödéves korpótlék ügyében megindult mozgalma legközelebb már a város közgyűlését is foglalkoztatni fogja. Ez a mozgalom, amelyet részleteiben alább ismertetünk, ugy jogosságánál, mint az eddigi állapotok méltánytalanságánál fogva is komoly megfontolást és jóakaratot érdemel a törvényhatóság tagjaitól, annyival is inkább, mert a tisztviselők kérése szerény kereteken mozog. Csupán korpótléket kérnek, tehát olyan dolgot, amelyet a tanítók már régóta élveznek, és amelynek megadását már régóta kilátásba helyezték a város tisztviselői karának. Miután azonban mindeddig nem került ez az ügy a közgyűlés elé, most maguk a tisztviselők indítottak mozgalmat. A mai napon ennek érdekében kérvényt adtak be a törvényhatósági bizottsághoz, amely főbb részeiben így hangzik:

Kérelmünk jogosult voltát a tekintetes Törvényhatósági bizottság is elismerte, midőn 20588/470—1898. szám alatt a belügyminisztériumhoz intézett felterjesztésében az ötödéves korpótlék szükségességét határozottan hangsúlyozta, azt mondván, hogy „előmenetelre csak akkor van kilátás, ha halálozás, nyugdíjazás, leköszönés által támad üresedés, s évtizedek telnek el, hogy a tisztviselő egy és ugyanazon állásban marad, hű szolgálatainak jutalmazására nincs kilátása.”

Hozzájárul ehhez még azon sajnós, de a pénzügyi viszonyokkal eléggé indokolt körülmény, hogy városunk adminisztrációját feladataihoz mérten kevés számú tisztviselő látja el. Kis-számú tisztikarban kevés állás üresedik meg, s így az előléptetés is ahhoz képest igen korlátolt. Így történik azután, hogy 10—15 évig, sőt még ennél is hosszabb időn át egy állásban és egy fizetés mellett marad meg azon kevésbé szerencsés tisztviselő, kinek szolgálati idejére nagyobb mozgalom nem esik. Így áll elő azután azon nem helyes és a tisztviselők ambícióját csökkentő abnormis állapot, hogy a 15 évig s azonfelel ideig egy állást

betöltő tisztviselő öszülő hajjal, öregedő testtel, de bő tapasztalatokkal és alapos ismeretekkel ugyanazon fizetéssel szolgálja városát, mint azon fiatal tapasztalatlan erő, mely ugyanazon állásra 15 évvel később választatott meg, vagy neveztetett ki.

Az irányelvekre, melyek alapján az ötödéves korpótlék megvalósítását célszerűnek tartják, a következőkben tér át a memorandum:

1. Az ötödéves pótlék mindenkor *tíz százalékát* képezi a törzsfizetésnek.

2. Az ötödéves pótlék, ugymint a tanítónál is fennáll, a nyugdíjba beszámítatik.

3. Ötödéves pótlékban az részesül, a ki ugyanazon fizetés mellett 5 évet eltöltött.

4. Az ötödéves pótlék 1905. január 1 én lép életbe.

5. Az ötödéves pótlék 1905. évi január hó 1-től visszamenőleg 5 évre bir visszaható erővel, még pedig úgy, hogy azokra nézve, akik már 1905. évi január hó 1-én töltötték el 5 évet ugyanazon fizetés mellett, az ötödéves pótlék kiutalványozása 1905. évi január hó 1-én, azokra nézve pedig, akik 1905. évi január hó 1-én 5 évnél kevesebb időt töltöttek el ugyanazon fizetés mellett, az ötödéves pótlék kiutalványozása az 5 évből még hiányzó idő leteltének napján válik esedékessé.

6. Négy ötödéves pótlék állapítatik meg, tehát azokra is, akik az 5. pont szerint már egyben részesítettek, másszóval senki fizetésének 40 százalékánál nagyobb ötödéves pótlékban nem részesülhetnek.

7. A már megszerzett ötödéves pótlék előléptetés esetén továbbra is megmarad, azonban az ötödéves pótlék esedékességének napjától a megkezdett új öt éves cikluson belől történendő nagyobb fizetés mellett való előléptetés napjáig eltöltött idő számításba nem vétetik, hanem ez esetben az új öt éves ciklus az előléptetés napjától fog számíttatni.

8. Az ötödéves pótlék mindenkor hivatalból; a számvevőség előterjesztésére, a tanács által utalványoztatik.

9. A pótlék az ideiglenesen alkalmazottakra, valamint a szolgákra és cselédekre ki nem terjesztetik.

Ezek után rátérünk ama pénzügyi körülményekre, melyek kérelmünk elfogása esetén, szintén figyelembe veendőek lesznek:

Kérelmünk elfogadása esetén 1905. január elsején életbe léptetendő ötödéves korpótlék a há-

a bokorhoz, zajos szánycsapással, hosszú csőrért mellére vágva, kidobja magát a lázasan keresett, az olthatatlan vágygyal kutatót bagolyfejű szalonka, Villamgyors fordulattal venné irányát a közeli sűrűnek, de dörren a cső s a nemes madár összecsapja szárnyait s nagy puffanással zuhan az avarra.

Van-e öntudatosan büszkébb vizsla, mint az enyém, mikor az élettelen zsákmányt felkapja s amint felém lohol vele s a hosszucsőrű nagy fej lankadtam lóg ki a szájából.

És van-e boldogabb vadász e pillanatban a környéken, mint én, mikor rövid, gyönyörteljes szemle után felakasztom tarisznyám boglyára az idej legelső szalonkát? Az elsőt, ami a környéken lövésre került!

Nincs, bizonyára nincs!

A sikeres fáradságra rövid pihenés dukál a vadásznak, azután következik a nap izgalmasabb, érdekesebb eseménye: a „stand”, a les. Elhagyom a déli oldalát és az északkeltire kerülök a széles erdő felé; ott van a legjobb „állás”. Barátságos tűz lobog az erdő szélén, ott ülnek körülötte kocsiapárnákon, pokrócokon a kényelmes vadász urak, akik a fáradságos „buschirozás”-t mellőzve, csak az esti huzas tizenöt-husz percig tartó gyönyöreire pályáznak s most mégis a sárga irigység palástolatlan jeleivel veszik tudomásul az első szalonka korábbi gyászos halálhírét.

A nap gyorsan hanyatlík lefelé és sápadt korongjának alsó szélé már a hegygerincet érinti.

— Fő-fő, vadászok, ki-ki a helyére,

hogy a napnyugtától az esthajnali csillag feljöttéig tartó huzásnak egy perce se vesszen kárba!

Fiatalabb jágert hirtelen megoktat az ember, hogy olyan helyet keressen a hegyoldalban, ahol egy kis tisztáson, a többi közül kiálló magas fát talál.

Szép, világos, fellegtelen az égbolt, van idő bevárni a nap teljes letűntét. (Borus, esős időn korábban kezdődik a huzás, szeles időben pedig nagyon rövid ideig tart s olyan gyorsan huz a madár, hogy sok esélylyel jár a lövés eredménye.)

Hja! a szerelemre nyájas, derült, csendes estét kíván a kényes izlésű madár s neki a nap huszonnégy órájából csak ez a tizenöt perc jut az édes randevura.

Leshelyem mellett egy fatörzsön ülve, hallgatom az erdő rejtelmes titkos aeszédét. A fekete rigó dévaj, csufokodó trillákat vág ki a szomszéd bokorban s ahogy nyugtalan ösztöne más-más bokorra hajtja, a megingott galyak méltatlankodó zizegéssel surlódnak össze. A néma csendben nagy zajnak tetszik ez a hallgatózó előtt. Odább a sűrűben erős topogás hallszik, amire a nyugodt Pagát is félrehajtott fejével odafigyel, az hiszi, hogy legalább is egy falca nyul tart ott lakodalmat.

Pedig dehogyan! Pajkos mokus forgolódik, motoszkál a száraz avarban, az csinál ekkora neszt. Az ideges, kíváncsi, fürge széncinke is ott alkalmatlankodik s cincogó hangjával tévedésbe ejti a tapasztalatlan vadászt, aki ijedten szökik talpra, mert összetéveszti a hangját a szalonka éles „cvikk”-elésével.

Egyszerre lövés hangzik fel alulról a me-

nyekel katlanból. Azoknak ott korábban nyugszik a nap, hamarabb kezdődik a huzás. Minden vadász talpra ugrik a puska szóra, rendbe szedi magát és feszült figyelő állást vesz, mert ime, már itt is lebukott a napkorong a hegy mögé s ahány rigó van a hegyoldal bokrai között, valamennyi bőszen trilláz: itt a huzás ideje.

A szalonka, mely nappal arisztokratikus külön háztartásban él, csak napnyugtakor találkozik párjával. A tüskés sűrű biztos rejtekből felkerekedik a hosszucsőrű menyasszony s messzehangzó éles hangot ad:

Cvikk . . . cvikk . . . cvikk . . .

Alig hangzik el a hívogató, csalogató hang, már földobja magát valanonnán a komoly himmadár is s a hang után nyomába igyekszik a lassu libbenéssel vízszintesen röpülő nősténynek.

— Korr . . . korr . . . korr . . . öblöget mély hangon a gavallér, hogy jelezze hölgyének, mikép nyomában van.

És kezdődik közöttük az édes, dévaj szerelmi kötözködés, a kergetődzés, melyben a kacér nőstény — szemérmes számításból-e, vagy ösztönből — rendszeren a széles erdő homálya felé veszi irányát. De nem adja meg magát minden ingerkedés nélkül; kétszer-háromszor is megkerül vele egy helyet s csak mikor nagyon epedően hangzik a korrogás, akkor szálának le a párok az erdő homályába.

Ennek a szerelmi kötözködésnek tizenöt percig tartó ideje a „huzás”, amit a vadász kihasználhat.

Az enyelgő pár nem hall, nem lát. A vadász fülét messziről megüti a vikkelés s el-

Mattachich Géza Emlékiratainak közlését.

zipénczár terhére 8850 korona az utadó alap-terhére 490 korona kiadást tenne ki.

A kiadásnak ezen emelkedésével szemben hivatkozhatunk arra, hogy a közel jövőben a város jövedelmeinek szaporodása is várható. A lejárató adómentességek következtében a házbéradó alap az 1904. évben 44063 koronával, az 1905. évben 55854 koronával, az 1906. évben 78001 koronával, az 1907. évben 76590 koronával, az 1908. évben 80815 koronával, az 1909. évben 148936 koronával fog emelkedni, a mely emelkedés az 1904. évre 6609 korona, az 1905. évre 8787 korona, az 1906. évre 11700 korona, az 1907. évre 11488 korona, az 1908. évre 121.2 korona, az 1909. évre 22340 korona házbéradónak, átlag tehát évenként hozzávetőleg 5000 korona községi adó többletnek felel meg. Ehhez járul a vaggongyárnak 1904. évi január hó 1-én lejárató községi adómentessége s ezen gyár üzletének remélhető új bői felvirágzása, ami által 1904-től kezdve a községi adó bevétel *új ből évi 8—10 ezer koronával emelkedni fog*, végül lejár az arad-csanádi vasutaknak adómentessége, melyet az 1893. évi X. t. c. a társulatnak 1910. évi július hó 1-ig biztosított.

Nem hivatkozhatunk más városok példájára, pedig alig van nagyobb város hazánkban, a mely az ötödéves korpótléknak szükségességét be nem látta és be nem hozta volna.

A kérelem ekként végződik:

Mindezek alapján azon alázatos kérelmünket terjesztjük elő, miszerint a fentebb felsorolt indokok alapján az ötödéves korpótlék intézményét az eladott irányelvek mellett létesíteni és 1905. évi januárius hónap 1-től életbe léptetni méltóztatassék.

Arad, 1904. évi március hó 28-án.

Aláírások.

Ma délután vezette ezen ügyben *Varjassy Lajos* helyettes polgármester *Institóris Kálmán* polgármester elé a városi hivatalnokok küldöttségét és kérte, hogy foglalozzék jóindulatulag a kérelemmel, vesse latba befolyását annak teljesítéséért. A polgármester igen meleg hangon beszédben válaszolt és kijelentette, hogy tőle telhetőleg iparkodni fog, hogy a kérelem teljesedésbe menjen, mert jogosnak, helyesnek és méltányosnak találja azt.

fogja erre a láz. A hang iránya bizonytalan az erdőn s nem tudja a vadász, jobbról-e, balról-e, hátulról vagy előlről hallja a jelzőhangot. Kimeresztett szemmel, lélekzetét visszafojtva néz a bokrok homálya fölött kezdődő szürke, derengő sávba s nagyot dobban a szíve, mikor feltűnik abban a két lassan mozgó fekete pont, hasonlító két lassan libegő tót-kalaphoz s nyomban felhangzik előtte a himmadár basszártonja:

— Korr...

— Durr! — ez a válasz a puskacsőből a him opedó hangjára s a vágy, a szerelem, a boldogság küszöbéről élettelenül hull le a száraz avarra.

De a többi szerelmes madarat nem áltatja a puska lövés hangja. Négy-öt-hat áldozat társzik már a porondon s a huzás még egyre nrt, a puska még folyton szól, míg csak fel nem tűnik az esthajnali csillag. Ennek a gúfós pislogása kijózanítja a mámoros madarat, megszűnt idegei leszerelődnek s rendes óvatossága eglapulásra készíti.

le A vadászok pedig összegyűlnek s ilyenkor ksz nyilvánvaló, hogy az elhangzott lövések silencven százaléka csak annyi kárt okozott a zalonkában, mint a golyó egy vérvérkül lefolyt isztoly-duellumban.

s Ennyi körülbelül a szalonka-eserkészlet és z esti huzás gyönyörűsége s ezenkívül még rajnai huzáson és hajtókkal zaklatja a gyilkos amberiség e pompás madarat, amely rég kipusztult volna már teljesen a kontinensről, ha minden lövés találja.

A küldöttség tagjai lelkes éljenzéssel fogadták a beszédet, amely úgy rokonszenves hangjánál, mint tartalmánál fogva meggyőzte őket, hogy a polgármester a korpótlék megadását előre fogja vinni.

Az orosz-japán háború.

(Harc a szárazföldön.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 30.

Az alatt, a míg a japán flotta minden erejét megfeszítve birkózik meg azzal a nagy feladattal, hogy *Port-Arthurt* bevégye, immár a szárazföldön is megindult a harc. A *Csöngcsu* mellett lefolyt ütközet-ről, a melyet az oroszok mint a maguk győzelmét jelentettek, ma japán hivatalos jelentés is került közre. Ez honfölköze-
nest ellentétben áll az előbbivel, s ez a japánok sikeréről ad számot.

A harc elszántságát és a béke kiiatásainak abszolút hiányát jellemzi a japán parlament elhatározása, a mely szerint semminő áldozatot nem kimél a háboru érdekében.

Legújabb távirataink ezek:

London, március 30. A *Daily Mail* jelenti Kobeből e hó 29-éről: *Togo* tenger-nagynak a mult vasárnapi küzdelemre vonatkozó jelentésében az áll, hogy megkísérelték *Port-Arthurt* kikötője bejáratának elzárását az orosz ágyuk tüze között. Azt azonban elismeri *Togo*, hogy az elsülyedt japán gőzösök között maradt annyi hely, hogy az orosz hadihajók átmehtek.

Berlin, március 30. A *Berliner Lokal-Anzeiger*nek jelenti egy magántávirat *Yokohamából*:

Togo admirális hivatalos jelentése hirt ad arról, hogy a japán hajóraj ismét megkísérelte a port-arturi kikötő bejáratát eltorlaszolni. E hó 27-én hajnali 8 órakor négy nagy kereskedelmi gőzös torpedók fedezete mellett közeledett a kikötőhöz, azonban az orosz erődítmény ekről olyan sűrű ágyutűzelés fogadta a kereskedelmi hajókat, hogy azok elpusztultak, még mielőtt a b. járathoz értek volna. Így az eltorlaszolás nem sikerült. A japánok részén két tiszt és hét matróz elesett. A kereskedelmi hajókon lévő személyzetet a japán torpedók megmentették.

Tokio, március 30. Az országgyűlésen *Jamamoto* tengernagy nagy tetszés közben olvasta fel *Togo* tengernagynak a *Port-Arthurr*a intézett hatodik támadást és felemlítette *Miró* hősi halálát. *Jamamoto* hangsúlyozta, hogy *Port-Arthurt* elzárása igen nehéz és a terv még nagyon messze van a kivitelől. *Makarov* tengernagy megérkezése óta fellobbant a harci kedv *Port-Arthurban*. Azt hiszi, hogy az oroszok elhagyják a kikötőt és megtámadják a japán hajóhadat.

A kamara egyhangulag határozati javaslatot fogadott el, a melylyel felhatalmazza a kormányt, hogy a megkezdett uton haladjon tovább, a hajóhadnak elismerését fejezi ki, továbbá amaz elhatározásának ad kifejezést, hogy semminemű költséget sem kimél a háboru folytatására. A miniszterelnök köszönetet mondott a képviselőknek. Az ülés folyamán több képviselő megkísérelte *Ogavának*, a kizárását kieszközölni, ki rövid képviselő kizárását kívánta. Az kijelentették, hogy alaposabb az az *Akiama* ellen való gyanu, hogy től pénzt fogadott el. Rövid, heves

nagy többséggel elvetették az *Ogava* kizárására vonatkozó indítványt.

Pétervár, március 30. Az orosz távirati ügynökség tudósítója jelenti tegnapi kelettel a mukdeni főhadiszállásról: Érkezett jelentések szerint mintegy 10,000 japán lépte át *Csingsangang* folyót *Korea* északi részében. Ellenséges járőrök *Csöngcsu* közelében és a kazáni uton bukkantak fel. Azt híresztelik, hogy 5000 japán vonul elő észak felé *Csöngcsungból*. Kazánt japán gyalogság szállta meg. A japán lovasság kerüli a kozákokkal való összeütközést. Két japán rábeszélte egy *Pokdungában* álló koreai századot, hogy az oroszokat ne bocsássák be oda.

Vladivosztok, március 30. A *Possiet* öbölben a tenger felől heves robbanás történt, melynek keletkezési okát senki sem tudta megfejtteni. Két nappal később az ör egy nagy bálnának hulláját hozta az öbölbe, mely nyilván az aknába ütközött, mely ennek következtében robbant föl.

London, március 30. *Tokiói* távirat megerősíti a hirt, hogy *Kina Jöncsov* és *Hungkoto* között huszezer embert szállított a japánok segítségére.

Tokio, március 30. Hivatalos jelentés szerint e hó 26-án délelőtt tizenegy órakor egy japán lovas gárda-ezred és egy lovascsapat megtámadta az ellenséges orosz lovasságnak mintegy ötszáz főnyi csapatját, amely *Csöngcsut* tartotta megszállva. Rövid harc után sikerült az ellenséget helyzetéből elűzni s azt elfoglalni. Japán-részről elesett egy tiszt és hét közember; két tiszt és tíz közember megsebesült.

Csifu, március 30. Az orosz hajóhad március 27-ikén reggel elsülyesztettek egy japán gőzöst, amelynek legénysége és utasai részben kínaiak, részben japánok voltak. Mindannyiukat foglyul ejtették.

Az aradi Kossuth-szobor.

(Képes levelezőlapok a Kossuth-szobor javára.)

Arad, március 30.

A képes levelezőlapok iránt való rajongás indította a Kossuth-szobor alap gyűjtőbizottságot arra a gondolatra, hogy a szobor javára képes levelezőlapokat hozzon forgalomba.

A legegyszerűbb adakozási mód s egy nagy előnye, hogy mindenki, anyagiakban a legtakarékosabb által is gyakorolható.

E mellett kettős célt érünk el vele: nem csak gyarapítsuk — ha csak parányokkal is — a szobor alapot, de hazafias cselekedetet is végzünk vele, mert a Kossuth-szobor javára forgalomba hozott levelezőlapok a magyar ipar munkája.

Ezeket a levelezőlapokat az aradi eraklye-muzeumból vett felvételek díszítik, a melyek terjesztése nekünk aradiaknak szintén kötelességünk.

Minden szó, mely ezekről szól, az aradi értelemében...

Holnapi számunkban kezdjük meg

lén ilyen féle nevek vannak nyomtatva: Bécs, Hamburg, Drezda, Lipcse . . .

Aradon minden könyvkereskedésben lehet a levelező lapokat kapni és ne is kérjünk mást se könyvkereskedésben, se kávéházban, se vendéglőkben.

Ha magyarok vagyunk, pártoljuk a magyar ipart annál is inkább, mert ezzel Arad város egy jövőendő büszkeségének alapját gyarapítjuk.

A legutóbb befolyt adományok a következők:

A főispáni vacsorán Simay István szoberbizottsági tag felhívására Glück Károly gyűjtése 219.20 korona, Szend.ey Mihály soproni szinigazgató III/20. Kossuth előadásból 108.60 korona, Fa és fémpariskola növendékei III/20. társasestélyen 16.22 korona, Vendéglősök és kávéosk gyűjtése III/15. 15.70 korona, Deutsch Aranka gyűjtése III/15. hangversenyen 6.20 korona, Ferch Odön zenedeli ifjúsága gyűjtése III/15. 7.10 korona, Huzó István gyűjtött egy oszonnán 6 korona, Lázár Péter Mikalaka 2 korona, Weisz Ignác perselygyűjtése 5.89 korona, Keppich Zsigmond nyomt.:ványszámlából vissza 2 korona, Barbura Miklós 2 korona, 108. sz. gyűjtőív 1.20 korona, Glück József káryanyereség 1 korona, Grünwald-Schwarz pique 1.82 korona, Erdélyi és Kass kártyaköltség 40 fillér, Levelezőlapokért 74 fillér.

Goldis püspök naplója.

(Beles János sajtópöre.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 30.

Még a Mangra püspöksége körül folyó harcok idejéből való az a sajtópör, amelylyel tegnap a nagyváradi kir. törvényszék vádpanácsa foglalkozott. A pört Beles János kir. közjegyző indította meg az aradi Tribuna Populuis ellen, amely brutálisan támadott az időben mindenkit, aki Mangra Vazul püspökségét elítélte.

A támadó cikkben, — melyek miatt Beles a sajtópört megindította, — az aradi román lap Beles két levelére hivatkozik. Az egyiket Beles állítólag Goldis József volt aradi püspökhöz intézte, az időben, amikor az aradi közjegyzőségre pályázott. Ebben állítólag azt írta volna, hogy a zsidók megakarják akadályozni az ő kineveztetését, azért kéri, hogy jőjen közbe a főispánnál, oly értelmű fölterjesztés érdekében, hogy az aradi közönség őt szívesen fogadná a megüresedett közjegyzőségre.

A másik levelet Beles állítólag Papp Pál belényesi ügyvédnek írta, aki azóta meghalt. Ebben arra kérte volna Beles Pappot, hogy ne szavazzon Mangrára, mert ez paktumot kötött a kormányval és annak fehér lapot adott át.

A román lap ezt annak illusztrálására hozta föl, hogy Beles kétszínű, mert a magyarok előtt liberálisnak és magyarbarátnak tartja magát, s ime, a Goldishoz írott levélben a zsidókat szidja, a másikban Mangrát se tartja elég románnak.

De volt a támadásoknak egy másik része is. Hivatkozik a román lap Goldis püspök naplójára. E napló szerint Beles azt mondotta Goldisnak, hogy Metlanu János metropüspöksége idején 3000 forintos adóösszeget és 2000 forintos kriptai bírói adót

gyalta. A vádpanács elnöke Pallay Jenő bíró volt, a vádat Baróthy Pál alügyész, a védelmet Nagy Sándor dr. aradi ügyvéd helyettese, dr. Marsieu Jusztin ügyvédjelölt képviselte. A cikkekért a felelősséget Bocu Szever, a Tribuna munkatársa vállalta el, aki meg is jelent a tárgyaláson.

Goldis püspök naplójának vonatkozó részét fénykép másolatban csatolta a vádlott az iratokhoz, amelyek a vádpanács előtt feküdtek.

Marsieu dr. a védő kéri a törvényszéket, hogy reedelje el a valódiság bizonyítását. Kérte egyben, hogy Seucsu János dr. aradi szentszéki ügyészről, aki Goldis József iratainak rendezésével megvan bízva szerzetessé be Goldis püspök naplója, amelyben az inkriminált bejegyzés foglaltatik, kérte egyben a vizsgálat kiegészítését és Goldis László aradi szentszéki titkárnak és Russu Sirianu Jánosnak, a Tribuna szerkesztőjének, mint tanuknak kihallgatását.

Baróthy Pál kir. alügyész ellenezte a valódiság bizonyításának elrendelését.

A bíróság a védő kérelmét teljesítette, s elrendeli a valódiság bizonyítását. A vizsgálat ez irányban fog pótolgatni. Kiterjesztik a vizsgálatot az irányban, hogy a levelék, amelyekről az inkriminált cikkeknél szó van, s a melyeket a vádlott az iratokhoz csatolt, csakugyan Beles Jánostól származnak. Hir szerint a vádlott kérni fogja Széll Kálmán volt miniszterelnöknek kihallgatását is, annak igazolására, hogy Mangra nem adott fehér lapot a kormányval megerősítése érdekében.

MULATSÁGOK.

(=) A csormói kaszinó április hó 4-én (husvét második napján) zártkörű táncvigalmat rendez.

A talpasi zendülők a bíróság előtt.

(Főtárgyalás a törvényszéken.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 30.

A talpasi zendülés aktái ma kerültek az aradi törvényszék elé, mely ez ügyben csak holnap fogja meghozni ítéletét.

Ma a törvényszék csak a bizonyítási eljárást fejezte be s a perbeszédnek meghallgatását, valamint az ítélethozatalt holnapra halasztotta. Kihallgatták a tizenegy vádlottat, továbbá Szelecsán János községi jegyzőt és Illyés Gábor irnokot, ezeken kívül még nyolc tanut, akiket azonban a bíróság nem eskettetett meg, mert bár a zendülésben nem vettek részt, a kérvény megsürgetésért a község házában eljáró küldötteknél is tagjaik voltak.

A mai tárgyalásra a zendülés meglehetősen összezsugorodott afajta rendzavarásra. Maga a községi jegyző is azt vallotta, hogy őt a vádlottak nem bántották, csupán azt a sérelmet panasolja, hogy kiteszték az irodából. A többi tanuk egybehangzóan azt a vallomást tették, hogy a lakosság megunva a várakozást az iskola átváltása iránt beadott kérvény elintézésére, egy csomó ember felment a jegyzőhöz, hogy egy sürgető kérvény elkészítésére felkérje. A jegyző azonban azt rögtön nem akarta megtenni, mire néhányan zajongani kezdtek, többen pedig oda menve hozzá, azt mondták neki:

„Id ilyen kérvényt csinálni, adja át a helyét másnak.”

„Állók rátették a kezüket a mire ez ijedtében kiment az

Mindenesetre forognak fenn ellentétek az egyes vallomások között, s a bíróságnak nehéz dolga lesz az igazságot kihámozni.

A mai tárgyaláson Köller János bíró elnökölt. Szavazók Földes János és Kovács József. A jegyzőkönyvet Nyiseter Sándor vezette.

A vádat Mészlyei Antal dr., a védelmet pedig Pop C. István dr. és Opre Péter látják el.

A mai tárgyaláson alig volt közönség. A tárgyalást különben, a vádlottak nagy száma miatt, az esküdtszéki teremben tartották meg.

Az Acsev. új motoros vonala.

(A belvárosból Gájba.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 30.

Ismertettük azokat az okokat, amelyek az arad-csanádi vasutakat arra indították, hogy egy új vonal építése iránt megtegye a lépéseket. Ez az új vonal az arad-csanádi vasut szegedi ágának gáji részéből kiindulva a Vásártéren és a Kossuth utcán át a belvárosba vezetne. Eleinte közuti vasutnak tervezték ezt a vonalat és igen előnyös ajánlatot tettek a városnak az esetre, ha a kiépítéshez szükséges pénzt a társulat rendelkezésére bocsájtja.

A közgyűlés foglalkozott is ezen ügygyel, és elfogadta az Acsev. ajánlatát, — hangsúlyozva azt, hogy a város maga nem építi ki a vonalat, de pénzt ad hozzá a vasúttársaságnak. A közgyűlés ezen határozata után még egyszer megkísérelték a kereskedelmi minisztériumban tartott tanácskozásokon, hogy a lóvasut és az arad-csanádi vasutak között egyezséget hozzanak létre. Ez azonban nem sikerült. Már ezen a tanácskozáson tiltakozott a lóvasut igazgatósága az ellen, hogy a város akár csak pénzt is adjon egy új vonal kiépítéséhez; és miután a minisztérium illetékes tisztviselői is így nyilatkoztak, hogy a város ezt csak az esetben tehetné, ha praejudiciális keresetet indítana a lóvasut ellen annak megállapítására, hogy van-e ehez joga: a város máris elállott attól, hogy akár csak pénzt is adjon a vasut vonal kiépítésére.

Ezzel egyidőben, vagyis a minisztériumban tartott tanácskozás után egy nappal, március 12-én az Arad csanádi egyesült vasutak igazgatósága ülést tartott, amelyben elhatározták, hogy lemondanak a közuti jellegű vonal kiépítéséről, de ugyanezt a vonalat a saját költségükön, mint távolsági forgalmat lebonyolító vonalat építik ki. Vagyis már akkor elvetették annak gondolatát, hogy a várostól pénzt kérjenek, és hogy helyközi forgalmu vonalat építsenek, de nem mondtak le arról, hogy a motorosok bejárjanak a fentebb jelzett utirányok szerint a városba; csak hogy ezek a motorosok csupán távolsági forgalmat fognak lebonyolítani.

Ilyen értelemben újabb kérvényt is adtak be a miniszterhez, akinek kizárólagos joga az, hogy helyi érdekű vonalakra előmunkálati engedélyt adjon, esetleg a város határozott ellenzése dacára is. Miután pedig még így is igen előnyös, sőt gavallérosnak nevezhető ajánlatot tettek a városnak: a torony alatt nem fogják ellenezni a helyi érdekű vonal kiépítését. A kereskedelemügyi minisztériumban pedig ugyan csak nem gördítenek, de nem is gördíthetnek akadályt az elé, hogy az Acsev. a saját pénzén kiépítse ezt a nagy kereskedelmi fontosságú utat. Így tehát föltétlen bizonyossággal állíthatják, hogy az új vonal előmunkálatainak engedélyezése, és ezután a kiépítés megkezdése a legközelebbi jövőben várható.

Mattachich Géza Emlékiratainak közlése.

Ma különben Hieronymi Károly kereskedelmiügyi miniszter átiratot intézett a városhoz, amelyben kijelenti, hogy a város nem építheti ki a vasutvonalat. Maga a város nem is akarta, nem akarja a vonalat kiépíteni; legelőjebb, ha pénzt adott volna a kiépítéshez. De a miniszteri ankét óta erről is lemondott, mert hiszen a közgyűlés határozata magától megsemmisült, ha a végrehajtás előtt olyan tiltó okok merültek fel, amelyek fennállottak már a határozat meghozatalakor, de ismeretlenek voltak.

Az Arad csanádi vasutak semmi esetre sem hosszabbítja meg a lóvasutal a peage szerződést, hanem ki fogja építeni a helyi érdekű vonalat, amelynek létesítése elé nem áll a lóvasutal kötött szerződés azon pontja, hogy a koncesszió ideje alatt a lóvasut sineitől száz ölnyre más nem rakhat le sineket. Ez az intézkedés ugyanis kimondottan közúti sinekre vonatkozik, és nem helyi érdekekre. Mert hiszen, ha nem csak közúti sinekre vonatkoznék, akkor a Magyar Államvasutak nem fektethetnének le a pályaudvaron új sínpart, mert az nincsen száz ölnyre a lóvasut sineitől.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Frizzó átváltozó művész előadása. (Bérlésűn.)

Péntek: Nincs előadás.

Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap: Délután: A dolovai nábob leánya, színmű. B. Pákey Margit és Ternyei Lajos főléptével. Este: A tavasz, operetta. Felhő Rózi főléptével. (Páros hérl.)

* Kapitány kisasszony. A husvéti ünnepek után először színre kerülő újdonság a Kapitány kisasszony című operetta, mely a régi vaudeville irodalom egyik leghíresebb terméke. A darab címszerepét Zilahyné játssza.

* Frizzó utolsó fellépte. Holnap, csütörtökön bucsuzik el az aradi közönségtől Frizzó, aki tudvalegleg egy nappal meghosszabbította itteni vendégszereplését. Frizzó Aradról valószínűleg Makóra megy, ahol a husvéti ünnepek alatt fog játszani.

Aradi tisztviselők

a belügyminiszterhez.

(Uj fizetésrendezésről mozgalom.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 30.

Az általános fizetésrendezési mozgalomban a legszomorubbán jártak az államosított megyei pénztárak és számvevőségek emberei. A mellett, hogy az államosítás alkalmával igen kedvezőtlen előléptetési viszonyok közé jutottak, most a fizetésrendezésnél, egyszerűen megfeledkeztek róluk. Sem az állami tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat nem említi őket, sem a megyei tisztviselők fizetésrendezésénél nem említi őket. Ugy látszik, a két osztály között lebegnek, mint szomorú példal annak, hogy mint államosítják a tisztviselőket.

A sérelem orvoslása iránt, a mely ezzel rajtuk esett, kevesvármegyében volt számvevőségi és pénztári tisztviselői indítvány országos mozgalom, a melyhez való csatlakozásra aradi kartársaikat is főkérték.

Az aradi kir. pénzügyigazgatóságnak megyei beosztott számvevőségi és pénztári tisztviselői elhatározták, hogy az állami és megyei tisztviselőkkel egyenlő fizetésrendezés érdekében kérvényt intéznek a belügyminiszterhez. A kérvényt már el is készítették, s ezt

a volt megyei pénztár és számvevőség összes tisztviselői Balás Istvánnál élükön aláírták.

A kérvénynek benyújtására, a mint értesülünk, az illető tisztviselők, Salacz Gyula országgyűlési képviselő, vagy Aradvármegyének valamelyik képviselőjét szándékszanak főkérni.

Az ország hasonló tisztviselői csaknem mind csatlakoznak a méltányos mozgalomhoz, a melynek bizonyára meg is lesz az eredménye.

Mattachich Géza leleplezései.

— Uj regényünk. —

Arad, március 30.

Szenzációs regény közlését kezdjük meg lapunk legközelebbi számában. Egy éveken át tartó szerelmi történet idegizgató részleteiről beszél az emlékirat, melyet most bocsát a nyilvánosság elé Mattachich Géza, volt ulánus főhadnagy.

Koburg Lujza hercegnő megszerette a fiatal katonatisztet, a kinek ez a szerelem végzete lett.

Mattachich főhadnagyot kitiltották Bécsből, azután elfogták, bebörtönözték, megfosztották tisztí rangjától, becsületétől.

Koburg Lujzát ideggyógyintézetbe helyezték el, a teljesen épelméjű királyleányt örültnek nyilvánították. A szerelem elvett tőle is mindent, a mit magáénak mondhatott a földön.

Ezt az érdekesítő regényt adja át a nyilvánosságnak Emlékirataiban Mattachich Géza.

A bécsi udvari élet intimitásai.

Lujza hercegnő ismerkedése Mattachichal.

A belga udvar zürzavaros beélete.

Stefánia és Rudolf trónörökös házassága és viszálja.

Koburg Fülöp herceg és Mattachich Géza párbaja.

A főhadnagy elfogatása.

Élet a möllersdorfi katonai fegyházban.

A kiszabadulás.

Titkos találkozások Lujza hercegnővel.

Ezek képezik főbb momentumait a szenzációs regénynek.

A legmagasabb tizek életéből olvasni regényt, melynek minden szava történelmi igazság s melynek szereplői még élő nagyságok; vajmi ritkán van alkalma a közönségnek.

Lipót belga királyt, Ferdinánd bolgár fejedelmet és másokat nagyon nyers színen fest papírra ez az emlékirat. Az előbbi, mikor megtudta, hogy leánya válni készül Koburg Fülöp hercegtől, ezt az utasítást küldte neki:

— Lujza főhercegnőnek van egy paravánja, ez a férj. Hogy mit tesz e mögött a paraván mögött, ahhoz a világnak semmi köze. Azt kívánom azonban, hogy ezt a paravánt feltétlenül megtartsa.

Majd elmondja később a regény, hogy:

... Ferdinánd ... gornok ...

szenvedett, alig lehet elmondani. A főhercegasszony tőrről beszélt, melyet Ferdinánd fejedelem azért adott neki, hogy férjét láb alól eltegye.

Az ehhez hasonló leleplezések egész halmaza foglaltatik Mattachich emlékirataiban.

Az Aradi Közlöny t. olvasóinak jó szolgálatot kívántunk tenni, mikor a kiváló regény közreadási jogát Mattachich Géza művének kiadójától megszereztük s az emlékirat közlését a hoinapi nappal megkezdjük.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A sakk-klub közgyűlése. A legutóbb megalakult sakk-klub ma este közgyűlést tartott, amelyen az alakuló közgyűlés által elfogadott alapszabályokat végleg elfogadták, s egyben megválasztották a végleges tisztikart. Elnök lett Tabakovics Emil, alelnökök: Kelemen József és Schlesinger Farkas; háznagy: Werner Miksa dr.; titkár Tabakovics György dr.; jegyző: Kornay Károly; pénztáros: Gallényi Géza és ellenőr: Hehs Aladár. Választmányi tagok: Benedek Árpád, Braun Mór, Erdei Aladár, Kamarás Béla, Keresztes Arzón, Mohos Agoston, Murády Almos, Palotay Antal, Singer János dr., Solymosán Illés. Választmányi póttagok: Berta Kálmán, Leopold Károly, Holló Sándor, Lengyel Gyula. Ezután megállapították a folyó évre szóló költségvetést és apróbb ügyeket intéztek el. Többek között elhatározták, hogy legközelebb sakkversenyt rendeznek, a melyre esetleg híresebb sakkjátékosokat is meghívhatnak. E verseny módozatainak megállapítását a választmányra bízzák.

(*) Az arad hegyaljai szőlősgazdák egyesülete f. évi április hó 10-én (vasárnap) d. e. 11 órakor a vármegyeház nagytermében tartja alakuló közgyűlést, melynek tárgyszora a következő: 1. Korelnök választás. 2. Jegyzői könyv hiteljesítő és jegyző kiküldése. 3. Szavazatszedő bizottság kiküldése. 4. Az egyesület megalakítása érdekében az előkészítő bizottság eddigi működése felől jelentés. Előadja: Bódy Bódog paulisi szőlőbirtokos. 5. Az alapszabály tervezetnek szabályrendelet erejére való emelése. 6. Egy elnök és négy alelnök választása. 7. 50 igazgató választmányi tag választása. 8. A számvizsgáló bizottságba 3 tag választása. 9. Indítványok. Döbben a „Millenium“-ban közös ebéd.

A templomfosztogatók nyomában.

(Az aradi rendőrség és Déva.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 30.

Tegnap számunkban megírtuk, hogy a dévai római katolikus templom perselyét ismeretlen tettesek feltörték és a benne levő pénzt ellopták. Igen érdekes, hogy ezt a lopást nem Déván vették észre, hanem a mintásan szervezett aradi rendőrség figyelmeztette a bejárásra a dévait, amely csak a figyelmeztetés után vett tudomást a dologról. Ugyancsak az aradi rendőrség vezetői ez ügyben a nyomozást is, a mely azzal az eredménnyel kecsegtet, hogy a szentségtörő tolvaj már a napokban kézre kerül. Az aradi rendőrség legújabb bravuroszerepléséről tudósítunk a következőkben:

Az aradi rendőrség vezetői, Glaszár József tolvajait...

Hónapi számunkban kezdjük meg

Glaszgar itt, ősi szokás szerint gyors ismeretséget kötött az összes lezárt csirkefogókkal, csavargókkal és tolvajokkal. Ezek közül az egyiknek, akivel egy cellában volt, elmesélte élete folyását. Elmondta, hogy egy másik emberrel, a kinek a nevét ő se tudja, együtt járt-kelt Déván, és azzal társulva, követett el lopásokat. Mikor a napi munkájukat befejezték, akkor bementek a zárdába ebédelni, mert ott a szegények ingyen kapnak enni. Egyikben az ismeretlen társ ebéd előtt elvált tőle és bement a templomba, ahol nem volt senkisé, mert a templomot gondozó szerzetesek éppen ebédelték. Ott azután leemelte a falról a perselyt, és valami vasszerszámmal letörte azt a nyelvet, amely megakadályozza, hogy a perselyből ki lehessen rázni a pénzt. Ezután szép nyugodtan kirázta a perselyben levő ötven koronát, a perselyt visszaillesztette a falra és ment ebédelni a zárdába. A perselyen semmi nyoma sincs kívülről a lopásnak és így a dévai rendőrség talán csak hónapok múlva veszi majd észre az esetet.

Ez a „kitűnő stikli” természetesen élénk megbeszélés tárgyát képezte a Glaszgar rabtársai között. Így jutott a dolog az egyik őr fülébe, aki viszont azonnal jelentést tett róla Green Nándor tb. főkapitánynak, a bünyügyi osztály vezetőjének. Green táviratilag figyelmeztette a dologra Geber Károly dévai főkapitányt, aki rögtön megejtette a vizsgálatot és az aradi híradás nyomán konstataulta, hogy tényleg kifosztották a templom Szent Antal perselyét.

Az aradi rendőrség a Glaszkártól kapott adatok nyomán megindította a nyomozást is, amely olyan sikerrel járt, hogy a tettes személyét már ismeri a rendőrség és a letartóztatása is csak néhány nap kérdése. Annyi bizonyos, hogy az egész ország egyetlen vidéki városa sem dicsekedhetik olyan kitűnő szervezetű és ügyes rendőrséggel, mint Arad.

A vízvezeték válasza.

(Átirat a vízvezeték dologában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 30.

A város közigazgatási bizottságának határozata folytán — amint ismeretes — Institoris Kálmán polgármester fölhívta mindazokat, akiknek piszkos vagy zavaros vizet szolgáltat a vízvezeték, hogy panaszukkal nála jelentkezzenek. A fölhívás folytán több háztulajdonos jelentkezett a polgármesternél, akiknek panaszuk ügyében a polgármester nyilatkozattételre hívta föl a vízvezeték társulatot.

A társulat most hosszabb beadványt intézett a polgármesterhez, amelyben védekezik a panaszokban hangoztatott vádak ellen.

Hivatkozik elsőben is a vízvezeték kutak furása előtt, a város által kiküldött szakemberek véleményére, mely szerint a Maros mentén, bárhol is vannak kutak, lehetetlen oly vizet nyerni, amely vastartalmu ne lenne. A vasoxydulnak, amelyet a víz anyaga a leggondosabb allett is tartalmaz, az egészségre be- nem ez a vezeték csöveit csöveket tisztítják, fölzavart vasoxy- a vízveze-

Majd a szerződés azon pontjára utal a vízvezeték, hogy a vízvezeték vizének megállapításánál csak az az állapot lehet irányadó és mérvadó, amelyet a csőhálózatba szolgáltatott víz mutat. „Miután központi vízszolgáltatást teljesítünk,” — ugymond — „képtelenségnek kell tartanunk, hogy egyes utcák, vagy, amire nézve szintén történtek panaszok, egyes emeleteknek vagy lakásoknak más és más minőségű vizet szolgáltatnánk.”

A panaszok jobbjára a Wesselényi-utcai lakosok részéről jöttek. A társulat ezt arra magyarázza, hogy a házak belső vezetőkeiben lerakódások vannak, a mi annyival inkább elősegítetik, mert ezen részeken igen csekély, minimális a vízfogyasztás, egy azon vízszlop hosszú ideig van a csövekben. Egyáltalán szükségesnek tartja a vízvezeték, hogy a csövek legalább évenként egyszer tisztítsanak, a mi a háztulajdonosnak áldozatával nem jár.

Víz-mizéria tehát — konstatalja a társulat átirata — oly értelemben, hogy a víz minősége kifogás alá eshetnék, Aradon nincsen. De nincs a világon vízvezeték, a mely vegyi hatásoknak ne lenne kitéve. E mellett csőrepedések vagy halaszthatatlan munkálatoknál a jövőben se lesz kikerülhető, hogy a csövekben rövid időre a lerakódások felkavartassanak.

A víz drágaságára vonatkozó panaszokra ekkép reflektál a társulat:

„A víz ára kölcsönös megegyezés alapján lett megállapítva; ha a vízművek kiterjesztése elé nem emeltek volna oly akadályok, a melyek az árszállításnak útját állják, úgy bizonyára már nyílt volna alkalom a panaszok elhárítására. Így azonban még oly bizottság kiküldése is meg lett tagadva, a mely az árszállítás módzatai felől tárgyalt volna.”

A társulat egyébként azzal végzi átiratát, hogy figyelemmel kísérik a technika vívmányait és máris új pótlóberendezések létesítésén dolgoznak, a melylyel a lerakódásokat lehetőleg megakadályozzák.

HIREK.

— A király Abbáziában. Bécsből táviratozzák: A király április 4-én este Abbáziába érkezik a svéd király és a luxembergi herceg látogatására. A király április 5-én tér vissza Bécsbe.

— A vámkonferencia. Bécsből táviratozzák: A vámkonferencia tanácskozásai ma formális jellegű ülésel véget értek. A konferencia jegyzőkönyvét a magyar és osztrák kormányok elé terjesztik jóváhagyás végett. A konferencia a német kereskedelmi szerződésekre vonatkozólag formulázott követeléseket intéz a német kormányhoz, amely igen rövid időn belül fog válaszolni a magyar és osztrák kormányoknak.

— A király részvéte. Bécsből táviratozzák: A Schwarzenberg hercegi családhoz ő felsége Schwarzenberg herceg elhunyt alkalmából megleghangu résztvevő táviratot intézett. Résztvétüket kifejezték még Ferenc Ferdinánd főherceg és az uralkodóház valamennyi tagja, továbbá a főpapság. A temetés április 2-án lesz nagy katonai pompával.

— Az aradi lövész-egyesület megnyitó ünnepélye. Az aradi lövész-egyesület régi hagyományaihoz híven idén is a busvéri ünnepet tartja meg tagjai részére a városligetben.

a díjak kiosztatnak. A lövész egyesület vezetősége már most felhívja tagjainak a figyelmét a busvéri megnyitó ünnepélyre.

— A motor-menetek. Az Aradi és esanádi egyesült vasutak igazgatósága közhirre teszi, hogy az Arad-Battonya, illetve Mezöhegyes között közlekedő motor-menetek f. évi április hó 1-től nem a városház térről, illetve térig, hanem úgy, mint a többi rendes vonatok, Arad-pályaudvarról, illetve pályaudvarig fognak közlekedni.

— Ujabb hírek a mozgósításról. A F. M. állítólag komoly forrásból szerzett értesülés alapján a mozgósítás hírért jelenti. E szerint a közös hadsereg csapatait koncentrálják s a jövő hónap, vagyis április tizenötödikén kezdetét veszi a részleges mozgósítás. A terveket már teljesen kidolgozták s a katonai vezetőség az államvasutak elnökgazgatósága útján, szigoru titoktartás mellett, hivatalos uton tudomására hozta a nagyobb vasuti állomások vezetőinek úgy Ausztriában, mint Magyarországon, hogy gyűjtésük össze az összes kocsikat, (fedeles teherkocsikat) a nagyobb vasuti gócpontokon. Így Aradon április tizenötödikéig 300, Budapestben 1200, Zágábban 200, Triesztben, Grácban, Bécsben és még több közlekedési csomóponton 200, 300, 400 ilyen fedeles teherkocsinak kell a hadvezetőség rendelkezésére állania. A katonai vezetőség egyuttal megfelelő formában tudomására hozta mindazoknak a vasuti hivatalnokoknak, a kik katonai kötelezettség alatt állanak, hogy behívó levelük figyelmen kívül hagyásával mindaddig, míg értesítést nem kapnak újabb beosztásukról, a vasuti vonalon kell maradniok és hivatalukban kötelesek tovább szolgálatot teljesíteni a katonai mozgósítás körül. Ez az értesítés, a mely csak a napokban érkezett le a vasuti tisztviselőkhöz, érthető konsternációt keltett. Csakhamar újabb szigoru rendelet is érkezett a magyar államvasutak igazgatóságától. A rendelet meghagyja a vasuti állomások főnökeinek, hogy a Bosznia felé irányuló vonalra április harmadikától kezdve semmiféle teherárut nem szabad felvenniök. Ez a legtermészetesebb előjele a mozgósításnak. Ha ugyanis megkezdik a csapatok szállítását, akkor az utvonulatokat nem lehet teheráru szállításokkal ellátni s a háborús idő ugyis lehetetlenné teszi a kézbesítést.

— Kolozsváry Dezső vétegeny. A „F. M.” írja: Kolozsváry Dezső ex honvédelmi miniszter rövid ideig állott csak a honvédelmi kormány élén, de ez alatt az idő alatt nehéz pozíciójában megtudta szerezni a maga számára az összes parlamenti pártok szerető rokonszenvét. A dallás tőbornok azonban nem érezte jól magát a parlament levegőjében. Ő a harc embere, tudós, képzett katona. Harcot ugyan látott a magyar parlamentben is, még pedig nem mindennapi küzdelmet, az ő lelke azonban más levegőbe kívánczolt és a politikusok nem kis megdöbbenésére megvált előkelő állásától. Visszament aktív katonának a király parancsa magas méltóságba helyezve, messze hazájától osztrák területre szolgált. Kolozsváry Dezső azonban nem megy egyedül, nem tud egyedül menni. Megpróbálta, de a szíve viszhívta. Magyarrangu parancs a sziv parancsa még a tőornokok előtt is. Kolozsváry Dezső ezre és örömmel engedelmeskedett a német parancsoknak. Tegnep ugyanis jegyet váltott a fővárosi előkelő társaság egyik legünnepeltebb szépségével, dr. Barbás József Rókus-kórházi főorvos szép és bájos leányával, Rozsikával. Ezt az eljegyzési hírt bizonyára

Mattachich Géza Emlékiratainak közlés

nagy örömmel veszik tudomásul mindazok, akik szeretettel gondolnak a kiváló magyar katonára.

— **Nagy tűz Sajtényban.** Nagylakról táviratozzák, hogy Sajtény községben nagy tűz ütött ki, mely az óriási szélviharban a házak egész sorát elhamvasztotta. A tűz oltása a szél miatt nagyon meg volt nehezítve s a tűz az egész községet a pusztulással fenyegette.

— **Zsidóüldözések Odesszában.** Odesszából írják, hogy az ottani zsidók közt óriási izgalom uralkodik, mert a husvétii ünnepekre nagy zsidóellenes zavargásokra van kilátás. Nagyon folyik a zsidók elleni izgatás; az utcákon és nyilvános helyeken ingyen osztogatják a *Lawja* című lapot, amely napról-napra a legszenvetélyesebben támadja a zsidókat és nyíltan izgatja a népet a zsidóüldözésre, a nélkül, hogy e miatt a cenzurával összeütközne. *Krasován* hirhelt zsidóellenes agitátort lehívták Odesszába, hogy izgasson a zsidók ellen, akiket azzal vádolnak, hogy örülnek a japánok győzelmeinek. Sok zsidó család már is menekül a városból.

— **A májusi előléptetés.** Katonai körökben nagy érdeklődéssel neveznek az idei májusi előléptetés elé, a melynek érdemleges előmunkálatait már legközelebb megkezdi a közös hadügyminisztérium. Az elmúlt félévben történt halálozások és nyugdíjazások megirítították a tényleges szolgálatban levő nagyobb rangú tábornokok sorait. Ennek következtében több tábornok tölt be oly pozíciót, a mely számára már nagyobb rendfokozat van rendszeresítve. Így például a hadügyminiszteri és négy hadtestparancsnoki állás altábornagyokkal van betöltve, valószínű tehát, hogy ezeknek egy részét a legközelebbi előléptetések alkalmával tábornaggyá, illetve lovassági tábornokká fogják kinevezni. Azonkívül a rendesnél több hadosztályparancsnoki állás vezérőrnagyokkal, több dandárnoki állás pedig ezredesekkel van betöltve, ezek májusban mind nagyobb rendfokozatba lépnek elő. Előreláthatólag tehát az idei májusi előléptetések a rendesnél kedvezőbbek lesznek.

— **A belgrádi királygyilkosok távozása.** Belgrádból jelentik, hogy Péter király az összes hatalmak erős erkölcsi pressziója folytán úgy határozott, hogy nemcsak *Popovics* Damján főszárnysegédet, de az összes többi szárnysegédek és szolgálattelvéket, akik a forradalmi kormány miatt nevezettek ki, — arra való tekintet nélkül, hogy részt vettek-e az összeesküvésben vagy sem, — eltávolítja az udartól. Jövő héten valószínűleg ukáz jelenik meg, a melyben a király az összes magasabb tiszteket, kik a régi hadsereg kegyenceiként szerepelnek, részint nyugalmazza, részint rendelkezési állományba helyezi. Ide tartoznak a királygyilkosok közül *Vlasics* Damján, *Misics* Zsivkó és *Rasics* Mihály ezredesek, továbbá *Velikovic* Jován alezredes, és mások. Másnap azután másik ukáz jelenik meg, amelyben az új szárnysegédek és szolgálattelvék neveztetnek. Ekkor helyt e két ukáz végre lesz hajtva, az új szárnysegédek és szolgálattelvék neveztetnek, a melytől visszatér Belgrádba és Oroszország, a melytől csak az alkalmat várta, hogy Szerbiába ismét követet küldhessen, kinevezi az új diplomáciai képviselőt. Jövő hét végéig mindez el lesz intézve.

— **Halálozás.** Az aradi kereskedő-világnak tekintélyes embere halt meg ma: *Kohn* Zsigmond, a *Braun* és *Kohn* gabonakereskedő cég tagja, az aradi Lloyd-társulat alelnöke. Ötvenhét éves korában érte a halál. Harminchárom év óta tagja. Tevényt vett a kereskedői közéletben s k

azelőtt, hogy súlyos betegsége elöl a Rivierán keresett gyógyulást, részt vett a kereskedők tanácskozásain. Az aradi kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztályának tagja volt.

— **Az aradi kövezési sorrend.** Ma érkezett le a városhoz a kereskedelemügyi miniszter leirata, amelyben helybenhagyta az aradi kövezési sorrendre vonatkozó közgyűlési határozatot.

— **A kerületi összeírás.** Megirtuk tegnapi számunkban a *kisjenői* járásbírósaág ítéletét, a melyet harminc *kerületi* lakos ügyében hozott, akik a választási statisztika összeírásának megtagadta az engedelmességet. Az aradi királyi ügyészség, mely megelőzően ez ügygel foglalkozott, azt a következő határozattal tette át a *kisjenői* járásbírósaághoz:

A gyanúsítottak házában 1904. évi március hó 16-án *Zsimeon* Pál és *Halmassán* Tivadar felekezeti tanítók *Kerületi* község előjárósága: meghagyásából azon célból jelentek meg, hogy a m. kir. belügyminiszter 22089—904. számú rendeletére, a m. kir. statisztikai hivatalnak 1500—904. számú Eln. utasítása értelmében a képviselőválasztói jog új szabályozásának céljaira szükséges statisztikai űrlapok kérdőpontjait kitölthessék. A gyanúsítottak, bár az említett hatósági kiküldöttök tudomásuk hozták, hogy az adatgyűjtés miniszteri utasításra történik s megmagyarázták annak fontosságát, célját, a szükséges adatok kiszolgáltatását megtagadták. *Herio* Jóska gyanúsított pedig, midőn *Halmassán* Tivadar felekezeti tanító megtekintés végett neki a statisztikai lapot átadta, azt mondta: „ezek a nyomtatványok tűzbe valók,” mindazonáltal anélkül, hogy azokat megsemmisítette volna. Az előadott tényállásból kitetszőleg gyanúsítottak a hatóság kiküldöttjeit sem nem fenyegették, sem nem bántalmazták, velük szemben erőszakot nem használtak, ez alapon ellenük hatóság elleni erőszak büntette miatt a nyomozást megszüntetve s tekintve, hogy a statisztikai adatok beszolgáltatásának megtagadása az 1897. évi XXXV. t.-c. 13. §-ába ütköző kihágást képez, ezen cselekmény elbírállása végett az iratokat az 1897. évi XXXV. t.-c. értelmében a *kisjenői* járásbírósaághoz áttenni kellett.

— **Lövöldező hadnagy.** *Nagyszébenből* jelentik, hogy ott óriási feltűnést keltett az a szerelmi dráma, amely *Hager* második gyalogezredbeli hadnagy és kedvese, a tizenöt esztendő *Rill* Johanna között nyílt utcán lejátszódott. A leány szülei ugyanis meg akarták tiltani, hogy a fiatal leány érintkezhesse a hadnagygyal. Ez annyira elkészerítette *Hagert*, hogy ma délután az utcán *revolverrel* rálőtt a leányra, aki halálosan találva rogyott össze és pár perc alatt kiszenvedett. A hadnagy ezután maga ellen fordította a fegyvert, de a lövés nem sértett nemesebb részeket. A hadnagyot kórházba vitték, ahol előreláthatólag hamarosan fel fog gyógyulni.

— **Pollák Ignác nyugalmában.** Arad városának legöregebb hivatalnok, *Pollák* Ignác csütörtökön este befejezi hivatalos működését és nyugalmába vonul. A város háza „*Pollák bácsi*” *Pollák* Ignác most hetvenhét éves. Huszonöt év előtt került a város orvosi hivatalába irnoknak. Az előtt tekintélyes városi polgár, virilis jogu városatyja, az aradi izraelita hitközség alelnöke volt. Anyagi viszonyai rosszra fordultával, mint városi irnok szolgálta tovább a közügyet, amely körül szerzett érdemelt a legmagasabb helyen is elismerték, a mikor a király a koronás arany érdemkeresztre méltította. A város, hogy azt a példás szorgalmat és buzgóságot, amelyet *Pollák* Ignác hűvösen méltányolja, állandó évi díjazással megvázolt meg neki még ma

Posgay István... főorvos bizonyára sajnálattal fogja nélkülözni a kipróbált segítőátar-sat. Az orvosi hivatal irnoki állásán *Pollák* Ignácnak máris van utódja. *Institoris* Kálmán polgármester e helyre *Limbeck* Győzött nevezte ki, akít most vezet be a teendő körüli titkokba *Pollák* bácsi.

— **A kerékpározás halottja.** *Gróza* Péter, az aradi Központi Szálló hetese, aki mult héten kerékpározás közben nekiment egy postakocsinak, ma délután fél egy órakor a leesés közben szenvedett haszuzódás, s az ebből keletkezett hashártyalob miatt meghalt. *Gróza* tudvalevőleg eleinte azt mondta, hogy a kocsi kerészülmeant rajta így akarta elkerülni, hogy az összeütközés után szétzuzódott kerékpár árát meg kellessen fizetnie. Ezen állítás valótlanúsága azonban bebizonyult és a rendőrség megindította *Gróza* ellen az eljárást szabálytalan kerékpározás miatt. Mielőtt azonban a szegény ember megbírságothatták volna, meghalt.

— **A zsinagógából.** *Peszach* első napján a muszaf ima kivételosen délelőtt 9 órakor kezdődik.

— **Körözött földbirtokos.** A budapesti büntető törvényszék körözött levelet adott *Bárczy* László földbirtokos és tőkepenzes ellen zsarolás vétségéért. *Bárczy* a mult év tavaszán a Rivierán hazárd kártyajátékon 10,000 lírát nyert *Gamp* nevű porosz tűzerhadnagytól. Miután ez kártyaadósságát nem fizette meg, *Bárczy* levélben és táviratokban azzal fenyegette meg, hogy ha ezt a 10,000 líra kártyaadósságát ki nem fizeti, feljeleníti az ezredésnél, sőt még szárnak is tesz feljelentést.

— **Halál az utcán.** Tegnap este 9 órakor *Pap* István aradi háztulajdonos volt parköre épen a Radnai-utortól ment haza *Árok*-utca 9. számú házákor a Kelemen-térre érve hirtelen össze és meghalt. A helyszínére *Vidéki* Gusztáv rendőrhadnagy és *Brück* Gyula dr. mentek ki a hivatalos vizsgálat megejtése céljából. Konstatálták, hogy a halál oka agyszélhűdés. Az elhunyt 75 éves volt; hazavitték a lakására, ahonnan holnap fogják eltemetni.

— **Külföldi postautalványok.** *Szél* Ernő aradi posta- és távirtdafelügyelő a következő értesítést teszi közzé: A folyó hó 15-én 1909. szám alatt kelt miniszteri rendelet szerint a külföldre címzett postautalványok folyó évi április hó 1-től kezdve nem többé korona értékben, hanem a rendeltetési ország pénznemében állítandók ki. Ezen változáshoz képest folyó évi április hó 1-től kezdve az ujonnan kiadott nemzetközi postautalvány űrlap használandó, melynek mikénti kitöltésére maga a szöveg ad utmutatást. Hogy valamely országba címzett utalvány milyen pénznemben állítandó ki, arra nézve a postahivatal utalvány felvételi osztályánál levő átszámítási táblázatok díjmentesen a közönség rendelkezésére bocsájtatnak, s ugyanott bárki által példányonként 30 fillérért meg is szerezhetők.

— **Kettős rablógyilkosság.** A szabadkai kir. törvényszék vizsgálóbírája körözött levélben értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy *Ok* András péksegéd, *Grubits* Dragutin kovács segéd és *Gradovits* Lyubomir péksegédek, akik rablógyilkossággal vannak vádolva, az okánizsal határban

Hónapi számunkban kezdjük meg

rög keleti nőten, középtermű, arca hosszas, bajusza fekete, szeme barna. Mindahárman együtt vándorló mester legények.

— **A fiakeros fiat ember.** Ilyen címmel hírt adtunk tegnapiérről a levélről, amely a rendőrség bejelentő hivatalába érkezett, és amely egy olyan fiakeros fiat embernek szólt, aki katoná kabátjában jár. Erdemesnek tartjuk konstatálni, hogy ma megjelent a rendőrségen Felföldi Sándor fiakeros, és tényekkel igazolta, hogy ő fiat, hogy ő ember és hogy ő katonakabátban jár. Ezek után átvette a levelet, és távozott.

— **Eltűnt 3000 korona.** Érdekes ügyben fejezte be ma a budapesti m. kir. államrendőrség a nyomozást. A tényállítás röviden a következő: Egyik előkelő fővárosi pénzintézet pénztárosa az esti pénztári zárlatnál észrevette, hogy 3000 koronája hiányzik. Keresett, kutatott mindenfelé és nem akadt nyomra. Végre is hosszas keresgélés után rájöttek, hogy a déli órákban egy betevőnek a könyvecskéjét 3000 koronáról állították ki, holott az csak 800 koronát tett be. A pénzintézet vezérigazgatója másnap reggel fölkereste a főkapitányt és följelentette az esetet. Elmondta azt is, hogy a betevő Egli Adolf névre állította ki a könyvet, ilyen nevű ember pedig ismeretlen Budapesten. A detektívtestületet mozgósították és dicséretére legyen mondva, 48 óra alatt kinyomozta, hogy a betevő valódi neve Marmorstein József, aki egy jómódu ügynök. Azonnal megcélították a kapitányságra, kérdésre vonták és kitérte, hogy Marmorstein mitsem tudott arról, hogy az ő könyvecskéjébe 800 korona helyett 3000 koronát írtak be. A legklasszikusabb az az, hogy most a nyomozás befejezte a rendőrség az összes iratokat áttette a királyi ügyészséghez, hogy Marmorstein tegyen indítványt jogtalan elcsajátítás

— **Támadás a fővárosban.** Fővárosi tulajdonosok írja: A Nefelejts utca egyik sötét, elcsúszott részén ma megtámadtak és súlyosan megsebesítettek egy fáradt, éjszakai munkából hazafelé igyekvő pincért. A támadók földretertek a pincért, a pénzét elszedték, azután elfutottak. Az eset részletei a következők: Kovács István budapesti pincér, aki a Kerepesi utca egyik mozgalmos kávéházának az alkalmazottja, ma éjszaka egy óra után hazafelé igyekezett Murányi utca 10. sz. lakására. Alig ért azonban a Nefelejts-utca közepére, amely meglehetősen gyér világításnak örvend, elője állt egy kétes formájú alak és megszólította:

— Szegény ember vagyok uram, segítsen rajtam!

A pincér végignézett a szomorú, rongyos alakon s mert látta, hogy tényleg nagy nyomorban lehet, belenyúlt a zsebébe néhány fillérért. A rongyos alak csak ezt várta, hogy meglássa, melyik zsebében hordja Kovács a pénzét. Rátámadt és egy hegyes, veszélyes szerszámmal fejbeverte. A szúrás jól talált, gyakorlott kéz adta és a pincér véresen esett a járdára. A következő pillanatban éles fűty ballasztott és a házak sötét kapujából négy-öt gyanús alak tűnt elő, akik mind az alélt pincérre vetették magukat és kifosztották. Azután elfutottak. Kovács Istvánt egy fél óra múlva találta meg véresen, ajuttan az arra cirkáló őrszem. Bekötötték a sebeit, azután hazaszállították a lakására. A rendőrség keresi a merész támadókat.

— **Riadalom a földalatti villamoson.** Budapestről írják: A földalatti villamos pályáján az utasok között tegnap egy volt a riadalom. A villamos az 1 óra 40 perckor a kocsit

el három perc a legrettenetesebb félelem között. A kocsit lassankint megtelt óriási melegséggel, úgy, hogy mindenki azt hitte, hogy tűz van. Hiába magyarázta a kalauz, hogy itt közönséges áramapadástól van szó, ami mindennapos a földalatti villamosoknál. A közönség izgatott volt s ha idejekorán nem érkezik meg egy tolatókocsi, tudja isten, milyen szerencsétlenség történhetett volna. Így szerencsére semmi baj nem volt, a hátsó waggon működni kezdett és a kocsit minden szerencsétlenség nélkül ért ki a városligeti végállomásra.

— **Kicsérült holttestek.** Debrecenből írják: Teleki Sándor tetőtlen lakos feljelentést tett a debreceni kórház ellen, hogy ott elhalt neje helyett más nőnek a holttestét adták neki át eltemetetés végett és az ő feleségét a város költségén — ingyenesen temették el. A feljelentés alapján Kovács József polgármester szigorú vizsgálatot indított és a kórház igazgató főorvosát: Ujfalussy Józsefet felhívta, hogy ez ügyben tegye meg kimerítő jelentését. A főorvos megtette jelentését, amelyben azt mondja, hogy a feljelentés alyptalan, a kórházi szolga: Zsira József eskü alatt kész vallani, hogy Teleki Sándorné holttestét nem cserélték el. A vizsgálat kiderítette, hogy a holttestet a férj vitte el. Igaz, hogy mikor a gondnok és a szolga jelenlétében megmutatták neje holttestét, Teleki nyomban kijelentette, hogy az nem az ő felesége holtteste, mert az legalább is tíz évvel idősebbnek néz ki, mint neje. A szolga azonban határozottan állította, hogy az Telekiné holtteste és az elváltóság okát arra magyarázta, hogy azt a betegség okozta. A férj ebben meg is nyugodott s elvitte a holttestet. Ezeket az adatokat hozta napfényre a vizsgálat. Ma a kicsérült holttest ügyében a vizsgáló szenzációs fordulatot vett. A szolga megvallotta, hogy a holttesteket tényleg kicsérélték. Minthogy a tett okát megmagyarázni nem tudja, intézkedtek, hogy elmebeli állapota megfigyeltessék.

— **Elrabolt hozomány.** Nem mindennapi eset történt a múlt szombaton éjjel a csanád-megyei Kovácsháza községben, ahol, a mint a M. E. jelenti, egy menyasszonyt raboltak ki és vitték el a hozományát. Özvegy Bálint Jánosné Margit nevű leánya menyasszony volt és husvét utáni napokra volt kitűzve az esküvője. A múlt héten Bálintné Makón járt és az árvaszéktől 2000 koronát vett fel a leánya örökségéből, hogy abból a leánya részére kelengyét vásároljon és hozományt adjon. A leány vőlegénye, Szabó Imre tudta, hogy menyasszonya hol járt az anyával és hogy mennyi pénzt kaptak, mert Bálintné közölte ezt a leendő vőlegényével és meg is állapodtak abban, hogy szombaton reggel ismét Makóra utaznak és velük megy a vőlegény is, hogy a szükséges bevásárlásokat megtegyék. Szabó Imre, a vőlegény elmondta ezt a dolgot odahaza a szüleinél és pénteken este már korán le is feküdt, hogy másnap hajnalban indulhasson. Az éjjel azonban nagy dolog történt. Két bekormozott arcu ember betört özvegy Bálintné lakásába. Az álmukból felriadt özvegyasszonyra és leányára revolvert szegeztek és agyonlövélssel fenyegetve őket, követelték, hogy a pénzt adják elő. Bálintné kivett a szekrényből egy százkoronás bankjegyet s azt átadta a rablóknak azzal a kijelentéssel, hogy az az egész pénze. A rablók azonban nevetve fogadták ezt a kijelentést és felszólították az asszonyt, hogy azt a 2000 koronát adja elő, a mit az árvaszéktárból hoztak, mert különben őt is, meg a leányát is agyonlövők. A megrémült leány ekkor felrántotta a másik szekrény ajtaját, kivette az egész pénzt s átadta a rablóknak, mire aztán azok eltávoztak. Másnap reggel, amikor a vőlegény megérkezett kocsijával Bálintnéhoz, a menyasszonyt is, meg a leendő férjét is súlyos betegnek találta; a kiállott izdöntötte őket. A nyomozás során megállapították, hogy a rablók a vőlegény

Bálint Margitba s azt hitte, hogy ha nem lesz pénze a leánynak, akkor bátyja nem fogja elvenni s akkor ő hozzá fog menni feleségül.

— **Husvét Porter áruházában.** Most vette kezdetét az a hét, amely a kereskedő-világban nagy vágyakozást és reményeket fakaszt. Megindul a husvét vásárlás, vidékiek és aradiak egyformán tolonganak az üzletekben, mindenki a legjobbat és legszebbet keresi, hogy méltóan fogadhassa a tavasz legszebb ünnepét, husvétot. Porter Vilmos Nagy áruház, természetes, hogy gazdag raktárral néz ez üzleti esemény elé s a régi szolgálatkészséggel várja annyira fölszaporodott hű vevő közönségét. A fénykép-osztálynak is erős munkája lesz e héten, hogy a husvét meglepetésnek szánt képeket kellő időre és a kellő gondnal elkészíthesse. Városi és megyei telefon 824, amelyet a tisztelt vidéki vevők rendeléseik megtételére igen előnyösen felhasználhatnak.

— **Állásokat nyerni legbiztosabban csakis az „Országos Általános Pályázati Hírlap” útján lehet,** amely az állástadókvaló közvetlen összeköttetése folytán leggyorsabban ad hírt, az összes betöltendő állásokról. Az állástadó is nagyjából e lap útján töltik be a megüresedett állásokat. Minden számban számos állami, közigazgatási magán-tisztviselői, gazdasági, hivatalos, pénzügyi, kereskedelmi, könyveői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van a feltételek és teljes címek kiírásával. Ingyen melléklete a „Jegyesek és Házasulandók Lapja”, melynek segítségével házassági célból könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Előfizetés egy negyed évre 4 korona, egyes szám 40 fillér, mely bélyegben is küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. Képviselők fiókiadóhivatalok vezetésére, minden nagyobb vidéki városban keresteknek. 321

— **Dijmentes fürdő prospectusok kaphatók** Pestyén fürdőről (téli és nyári kúra) Aradon: G. Földes Kelemen gyógytárában, Deák Ferenc-utca 11—12 sz.

— **Házassági célból ismerkedni legbiztosabban lehet „Házasulandók Lapja” útján:** ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap útján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot férfiakról, különböző hozományú nőktől tartalmaz. Száma 40 fillérért küldetik az „Országos Általános Pályázati Hírlap”-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett összes állásokat, pályázatokat. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. 322

— **Parketta tükörfényes lesz Vojtek és Weisz-féle parkett-viasz használatától.** 1 doboz 1 korona. 44

— **x— Valódi francia és angol illatszerek** nagy raktára, a legkülönbözőbb illatokban és árakban legjutányosabban kapható Hegedűs Gyula kefe, pipere és illatszere kereskedésében Andrassy-tér 15. 776

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Eltölt szociálista.** Budapestről táviratozák: A budapesti esküdttörvényszék Fleischer David szociálistát a honvédelmi miniszter és a csendőrség ellen elkövetett nyilvános becsület-sértésért három hónapi fogságra és kétezer korona pénzbüntetésre ítélte.

NAPIREND.

Március 31. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Naptár: — Protestáns naptár: Nagycsütörtök. — Gyicsü-naptár: Passzab 1. napja. — Görög-keleti naptár: Izraelita 18.; Ciril püspök. — A nap két 5 óra 27 perckor, nyug-szik 6 óra 10 perckor.

Kölosey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, kedden délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden-erdán és szomb-
pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapon zárva. Helyiség: Breklyemű-utca nap és ünnepnap-
ülésterem. Helyisége mellett

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai nappal-intézetnek Aradra várható: Enyhe, szeles, sok pra a következő időjárás. Március 31. Az aradi torna-
csapadék. A nap este 6 órakor (Lyceum) a városi tanácsület választmányát
Április 3. A pécskai iparos és kereskedők társaságának megalakult tancsestélyegyesület mákedvalói (Heller szálló)

Április 4. A pécskai hangverseny-
között táncvigalma (Fehér Kereszt). — A pécskai hangversenyvel egybekötött táncvigalma. — A pécskai táncszínház táncvigalma.